

Stefan Hedlund: Švédsko nad propastí

- editor007 | 17. února 2024

ŠVÉDSKO: Skandinávský národ s 10,6 milionu obyvatel čelí národní krizi kvůli neschopnosti úspěšně integrovat rekordní počet přistěhovalců.

Bývaly doby, kdy američtí liberálové považovali Švédsko za inspirativní příklad skandinávského sociálního státu. Na Evropany naopak udělalo menší dojem, a dokonce i sousední země se obecně zdráhaly přijmout Švédsko jako velkého bratra. Švédsko, které se vyhnulo druhé světové válce, se vyvinulo ve vysoce efektivní ekonomiku založenou na stabilní parlamentní demokracii a společenském konsensu a orientovalo se na export. Země měla prvotřídní zdravotnictví a školství. Existovala sociální a genderová rovnost. Byla zde nízká kriminalita. Etnické konflikty byly malé.

Některé z těchto ukazatelů, zejména v průmyslovém odvětví, jsou stále důvodem k optimismu, ale většina z nich se změnila k nepoznání. Současné Švédsko má pochybné prvenství v tom, že má nejvyšší počet vražd spáchaných gangy v Evropě. Může se pochlubit nejnižším průměrným věkem pachatelů závažných trestných činů, kdy jsou za vraždu zatýkány děti v pubertě. Rozrůstající se předměstí jsou oficiálně charakterizována jako „obzvláště zranitelné oblasti“, kde je pro policii „obtížné, téměř nemožné“ působit. Laicky řečeno, jedná se o no-go zóny, kde vládou místní klany a kam první policisté nevstoupí bez neprůstřelné vesty a policejního doprovodu. První mezinárodní varování přišlo v roce 2017, kdy prezident Spojených států Donald Trump vtipkoval o nepokojích ve Švédsku: „Podívejte se, co se včera večer stalo ve Švédsku. Švédsko, kdo by tomu věřil!“ Opravdu, kdo? Tehdy se takové komentáře setkaly s opovržením a posměchem. Dnes už to tak vtipné není. Švédsko se ze vzoru inspirace stalo odstrašujícím příkladem. S tím, jak se násilí gangů šíří přes hranice, rostou u jejích skandinávských sousedů obavy, že se ocitnou v situaci, které se v Dánsku říká „švédská situace“.

Švédská vláda porušila staré tabu a vyzvala armádu, aby pomáhala policii. Zašla dokonce tak daleko, že guvernér Švédske banky Erik Tedin [řekl](#) listu Financial Times, že rostoucí problém střelby a bombových útoků je natolik závažný, že hrozí poškození dlouhodobého hospodářského růstu země. Vzhledem k negativnímu dopadu, který by takové prohlášení mělo na trhy, by nemělo být bráno na lehkou váhu. Guvernéři centrálních bank svá slova velmi pečlivě váží.

Ekonomické a vzdělávací důsledky se stupňují

Zatímco zhoršující se fyzická bezpečnost způsobuje, že švédští občané s podnikatelskými dovednostmi opouštějí zemi, průmysl má také stále větší potíže přilákat talenty na vysoké úrovni ze zahraničí. K těmto problémům se přidává zhoršování kvality vzdělávání způsobené rostoucími etnickými nepokoji a otevřeným násilím ve školách. Švédsko má [klesající tendenci](#) v žebříčcích studentů v rámci Programu pro mezinárodní hodnocení studentů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

Pro zemi založenou na znalostech je to skutečně vážné a centrální banka není zdaleka sama, kdo na to upozorňuje. Poplašené zvony zvoní již nějakou dobu stále intenzivněji a politická sféra se konečně začala zbavovat dlouholetého odmítání. Problém je v tom, že málokdo, pokud vůbec někdo, zřejmě ví, co se dá dělat.

Hlavní příčinou krize je kombinace migrační politiky otevřených dveří a nedostatku doprovodných politik, které by nově příchozím pomohly se integrovat. Důsledkem je vznik čtvrtí, kde jsou téměř všichni obyvatelé přistěhovalci, kde je velmi vysoká nezaměstnanost a kde děti přistěhovalců chodí do škol, kde ostatní děti a často ani učitelé nemluví švédsky. To slouží jako inkubátor kriminality,

protože tam, kde společnost selhává, se usídlují gangy.

Záplava imigrantů do Švédska

Počet přistěhovalců do Švédska dosáhl v roce 2016 historického maxima, ale zůstává na historicky vysokých úrovních. Očekává se, že imigrace zůstane dlouhodobě nad 100 000 příchozích ročně. Skandinávský národ má populaci 10,6 milionu lidí.

Politici tomu věnují pozornost

I sociální demokraté, kteří dlouho popírali, nyní zveřejnili vlastní zprávu, v níž uznávají, že dvě desetiletí nadměrné imigrace a neúspěšné integrace vedly k národní krizi.

Podle oficiálních statistik se počet obyvatel narozených v zahraničí ve Švédsku v posledních dvou desetiletích dramaticky zvýšil. Z 10,61 milionu obyvatel v roce 2022 bylo celkem 2,14 milionu registrováno jako osoby narozené v zahraničí, což je více než dvojnásobek počtu z roku 2000. To představuje něco málo přes 20 %. Pokud se použije širší definice, která zahrnuje i osoby narozené ve Švédsku se dvěma rodiči narozenými v zahraničí, stoupne toto číslo na 26 procent.

I kdyby vláda zcela zavřela dveře dalšímu přistěhovalectví – což se zjevně nestane – podíl obyvatel narozených v zahraničí se bude z demografických důvodů pravděpodobně zvyšovat. Protože obyvatelstvo narozené v zahraničí má nižší průměrný věk než domácí obyvatelstvo, bude mít nevyhnutelně vyšší tempo růstu, a to i bez ohledu na kulturní preference počtu dětí na jednu ženu. Mezi rodilými obyvateli ve věku 25-34 let je nyní třetina osob narozených v zahraničí a mezi osobami ve věku 35-44 let je to 38 %.

Ne všichni migranti jsou stejní

Na první pohled by tato čísla neměla být považována za důkaz chmurné budoucnosti. Ti, kdo mají na migranty a žadatele o azyl příznivý názor, správně poukazují na to, že Švédsko má dlouhou historii úspěšného přistěhovalectví. Problémem tohoto argumentu je, že odmítá uznat, že všichni migranti nejsou stejní.

Švédská vláda si nedávno nechala vypracovat studii o nákladech a přínosech migrace podle zemí původu. Očekává se, že poukáže na aktuální problém: výzvu k integraci velkého počtu negramotných dospělých s velkým počtem dětí. Předchozí imigrační vlny se omezovaly na přijímání lidí z kulturně podobných zemí, kteří rovnou nastoupili do placené práce.

Důvodem, proč se tento problém vymkl kontrole, je skutečnost, že se mnozí představitelé médií a politického establishmentu tak dlouho zaobírali naivními představami o kriminálním nebezpečí, což vedlo k extrémně slabé legislativě a jejímu vymáhání, a o nebezpečném islamismu, což vedlo k hlubokému selhání při posilování ochrany proti současné vlně radikalizace. Tato slepice se nyní vrací domů.

Švédský premiér Ulf Kristersson 14. listopadu 2023 ve švédském Stockholmu.

Mění se náboženská struktura vede k novým požadavkům

Velký příliv migrantů ze zemí s muslimským obyvatelstvem by mohl vést k situaci, kdy Švédsko zvolí do parlamentu radikální islamistickou stranu Nyans, a to možná již ve volbách v roce 2026 (název strany se překládá jako „Nyans“.) Zatímco od dvanáctého do počátku dvacátého století byli prakticky všichni Švédové křesťané, dnes tento podíl klesl na méně než 60 procent. Není vyloučeno, že někdy v tomto století budou většinu švédské populace tvořit muslimové. Tento trend nevyhnutelně povzbudí islamistické kruhy, které volají po rozdělení právního systému, v němž by se na muslimské občany vztahovalo právo šaría.

Klíčovou otázkou je, zda právní stát zvítězí nad silami, které mají v úmyslu vytvořit paralelní společnost řízenou gangy a klany a prodchnutou hodnotami radikálního islámu.

Ve svém komentáři pro Financial Times pan Tedin uvádí, že jednou z největších předností Švédska v dobrých letech byl silný prvek důvěry, a to jak mezi lidmi, tak v úřady. Nyní se obává, že by to „mohlo být zpochybněno“, pokud se nebude řádně řešit skupinové násilí.

Kriminalita není řešena dostatečně tvrdě

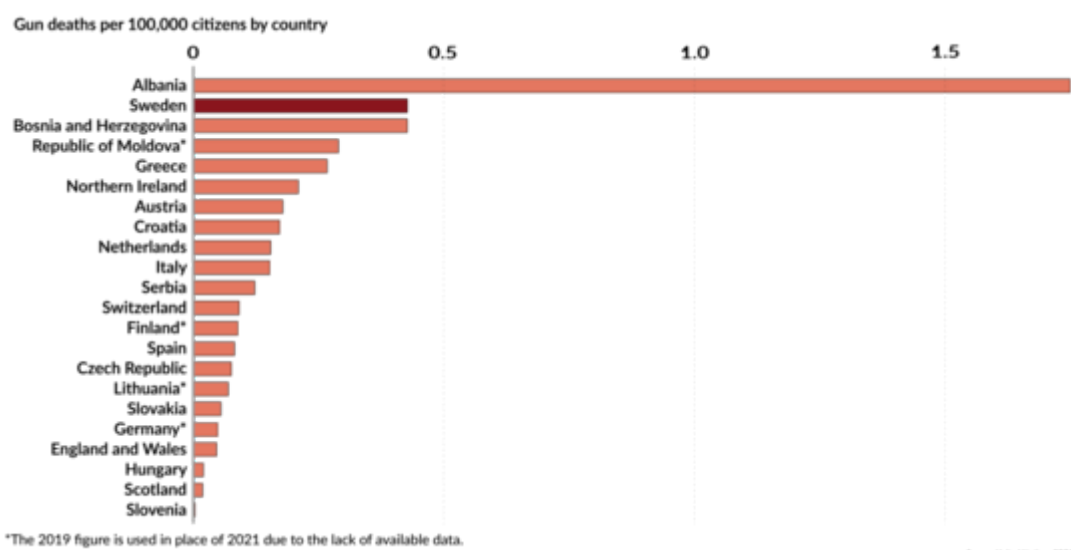
Optimistický scénář vychází ze skutečnosti, že nesocialistická koaliční vláda, která se dostala k moci po volbách v září 2022, se zabývá přípravou legislativy pro řešení krize. Podle ministra spravedlnosti Gunnara Strommera je cílem provést „systémovou změnu“, při níž bude dlouholeté zaměření na rehabilitaci zločinců nahrazeno jasným důrazem na oběti.

Legislativní program vychází z dánských zkušeností. Zahrnuje mnohem delší tresty za závažné trestné činy, dvojnásobné tresty pro členy gangů a zvláštní věznice pro mladé pachatele. Nabízí nové nástroje pro vymáhání práva, od práva elektronicky sledovat členy gangů ještě před spácháním trestného činu až po zavedení návštěvních zón, kde může policie zastavovat a prohledávat i bez podezření na protiprávní jednání. A zahrnuje i výrazný tlak na vytváření věznic pro zadržování odsouzených zločinců, včetně plánů na pronájem prostor v zahraničí.

Ačkoli je vláda odhodlána program realizovat, nemusí se jí to podařit. Dánsko bylo tak úspěšné, protože začalo dříve, než se problémy vymkly kontrole. Ve Švédsku vláda nejenže začala pozdě, ale také se vyhnula tomu, aby převzala dánský příklad v plném rozsahu.

To by vyžadovalo rozptýlit migranty do různých regionů a vyžadovat, aby se děti migrantů učily místní jazyk a hodnoty, jako je tomu v Dánsku. Důvodem, proč se o tom ve Švédsku neuvažuje, je to, že stávající program je již považován za tak radikální, že výsledek příštích parlamentních voleb nelze předvídat.

Podstatou pesimistického scénáře je, že voliči nemusí naplnit základní princip, který kdysi stanovil Immanuel Kant: kdo chce cíl, chce i prostředky. V současné době existuje silná lidová podpora pro to, aby se něco dělalo. Ale jakmile si diváci zvyknou na záběry nevinných kolemjdoucích, které na veřejných místech vraždí děti s útočnými puškami, pak se do popředí dostane levicové dědictví minulosti, které podkopává vymahatelnost práva.

Švédsko má jednu z nejvyšších úmrtností způsobených střelnou zbraní na hlavu ze všech evropských zemí, pro které existují čísla.

Polarizovaná veřejná debata odhaluje rozdělenou společnost

Veřejná debata ve Švédsku se již polarizovala do děsivé míry a veřejný prostor zamořila obvinění z rasismu a fašismu. Plameny jsou rozdmýchávány z různých zdrojů, od radikálních islamistických kruhů až po levicová veřejnoprávní média. Na sílící vlně rozhořčení proti vládě získala opozice v průzkumech veřejného mínění značný náskok.

To však neznamená, že hra je u konce. Příští volby se budou konat v září 2024 a do té doby může vláda vykázat inspirativní výsledky. Sociální demokraté, kteří byli u moci v letech 2014-2022, kdy se problémy vymkly kontrole, cítí, že jsou v obtížné pozici. Hledaným lékem je odvážné chameleonství, kdy se po celou dobu tváří, že jsou tvrdí vůči kriminalitě, a upřednostňují přísná migrační pravidla. I když to může být v některých kruzích úspěšné, stále zůstává faktem, že levice a zelení se do tohoto jednání nechají jen velmi těžko vtáhnout a bez jejich podpory nemůže vzniknout žádná levicová vláda.

Sociální demokraté navíc nechtějí, aby se vládě podařilo problémy vyřešit, a to z prostého důvodu, že by to posílilo nesocialistickou vládu. V důsledku toho se zdráhají spolupracovat. Současně si uvědomují, že pokud vláda neuspěje, situace bude natolik vyhrocená, že volání po pořádku a zásahu armády bude tak silné, že do vlády budou standardně zataženy i seriózní pravicové strany.

Odhlédneme-li od politiky, jádrem problému je nejistota, že samotná legislativa a vymáhání práva mohou být účinné v boji proti prohlubující se propasti ve společenských normách a hodnotách. Pokud se tuto propast nepodaří překlenout, a zdá se, že jen málokdo ví jak, pak lze doufat jen v to, že stále drakoničtější donucovací orgány budou schopny řešit nejhorší problémy, protože země si zvykne žít v paralelní společnosti ovládané gangy a radikálními islamisty. Sousedé mají dostatek důvodů k obavám.

AUTOR: Stefan Hedlund

Překlad: zvedavec.news

[ZDROJ](#)